

4. april 2018

De nordiske landes arbejde med SDG14

Skriftlig orientering til Nordisk Råd for debat på temasessionen den 10. april 2018 om, hvordan de nordiske lande står i forhold til FNs bæredygtigheds mål 14.

Indledning

De nordiske lande har gode forudsætninger for at imødekomme de 17 verdensmål inden 2030. I internationale analyser scorer de nordiske lande også blandt top 10 inden for de 17 mål. Sverige, Danmark og Norge findes ofte blandt top 3. På trods af disse fine placeringer og evalueringsresultater kræver en fuld og succesfuld implementering af verdensmålene, også i de nordiske lande, en forståelse for og bevidsthed om svaghederne, og hvor det halter med at kunne opnå en fuld opfyldelse af målene. Flere af målene indeholder udfordringer for flere eller alle de nordiske lande, med mulighed for synergieffekter ved at arbejde sammen om disse.

Alle de nordiske lande prioriterer havet og havets økosystemer højt på deres dagsorden og er aktive og ledende, såvel nationalt som internationalt. Men der eksisterer også udfordringer for de nordiske lande i de forskellige havområder. Tager man udgangspunkt i SDG 14 "Liv i havet" er der en lille spredning på de nordiske landes mål opfyldelse. Nogle lande har udfordringer med beskyttelse af marine områder, mens andre lande har udfordringer med overudnyttede fiskestammer, marin helse tilstand samt beskyttelse af kystnære farvande. Forurening fra plast og mikroplast viser sig at være en fælles udfordring i de nordiske lande. Generelt har de nordiske lande direkte eller indirekte problemer omkring beskyttelse af havområderne. Der er også forskelle mellem landene i forhold til deres udnyttelse og afhængighed af havet, men undersøgelser peger på, at de nordiske lande helt generelt bør arbejde for en mere bæredygtig udnyttelse af havet.

Landegennemgang

I det følgende præsenteres en kort sammenstilling af landenes arbejde med SDG 14, herunder udfordringer, potentialer og igangsatte initiativer. Teksten bygger på landenes nationale rapporteringer til FN om nationale aktiviteter med opfyldelsen af SDG-målene, inklusiv information om bæredygtighedsarbejdet på Færøerne, Grønland og Åland.

Norge

Norge er som nation i tæt forbindelse med havet bl.a. pga. fiskeriet. Derfor investerer Norge i forskning, overvågning osv. og arbejder med arealplanlægning på havet (Marine spatial planning). Norge vurderer at Barentshavet og Norskehavet er i god stand (overall good), hvorimod Nordsøen og Skagerrak er under kraftig menneskelig indflydelse. Kystnære farvand er reguleret gennem vandrammedirektivet, WFD.

Mht. store trusler på havet, fremhæver Norge havaffald og mikroplast, som Norge bl.a. i FN-regi peget på vigtigheden af at arbejde med denne problemstilling globalt. Norge arbejder aktivt både nationalt og internationalt for at reducere havaffald og spredning af mikroplast. Endvidere fremhæver landet andre udfordringer, såsom presset på kystzonerne, et behov for mere forskning i lyset af klimaforandringer, samt innovative teknologier til fordel for miljøet. Landet vurderer, at forvaltningen af det marine liv er helt centralt og har eksempelvis etableret et nationalt rådgivningspanel, med det formål at bekæmpe ulovligt fiskeri. Norge fokuserer også på at bruge landets ekspertise og viden til at assistere udviklingslande. Eksempelvis blev et nyt program "Fish for Development" lanceret af regeringen i 2015 med henblik på at øge og konsolidere det norske bidrag til udviklingslande.

Finland

Finland har igangsat en national implementeringsplan for agenda 2030. Både politiske og lovgivende foranstaltninger, samt implementering af international og nationale aftaler skal danne fundamentet for implementeringen af agenda 2030 i Finland. Særligt samfundets engagement i implementeringen af agenda 2030 er højt prioriteret af Finland. I 2013 udarbejdede den finske regering "Society's Commitment to Sustainable Development", som er en vision for "The Finland we want by 2050". Visionen støttes op af en stor og bred gruppe af finske samfundsaktører. Hvad angår SDG mål 14, så har Finland et relativt moderat udgangspunkt, men har taget hensyn SDG mål 14 og i praksis stræber Finland at nå målet i tilslutning med den nationale implementering af havmiljødirektivet (Marine Strategy Framework Directive), arbejdet i HELCOM og i arbejdet med multilaterale miljøaftaler såsom CBD, IMO, og arbejdet i Arktisk Råd. Flere af de mål, som stilles op indenfor de førnævnte aftaler og direktiver, indgår også i SDG14, og Finland arbejder aktivt for at realisere disse. Finland er pt. ordførende for Arktisk Råd og overtager ordførendeskabet for HELCOM i juni 2018. I den rangering (scoring card) gældende realiseringen af HELCOM Baltic Sea Action Plan, som WWF publicerede i forbindelse med det seneste HELCOM Mini-stermøde i Bruxelles 2018, var Finland næstbedst.

Danmark

Danmark sigter mod i 2020, effektivt at regulere bl.a. overfiskning, ulovligt fiskeri, samt destruktiv fiskeripraksis. Endvidere vil Danmark implementere videnskabeligt funderede forvaltningsplaner for at genoprette fiskebestandene til et niveau, som kan sikre et maksimalt bæredygtigt udbytte. I Danmark reguleres fiskeindustrien, således at størstedelen af den danske fiskebestand skulle være biologisk bæredygtigt i overensstemmelse med EU's ressource og beskyttelsespolitik. Den danske fiskeindustri er i stor grad bestemt af EU's fiskeripolitik, hvor et kvotesystem på årsbasis fastsætter kvantiteten af hvor meget, der kan fanges af hver fiskeart.

Sverige

Sverige har vedtaget FN's havretskonvention "Law of the Sea". Endvidere vedtog Sverige i 2016 foranstaltninger om, at mindst 10 procent af landets marine områder skal være beskyttede. Sverige initierede sammen med Fiji, FN's havkonference i juni

2017 i New York. Formålet med FN's havkonference var at fremme foranstaltninger, som er nødvendige for at opnå SDG mål 14. Endvidere har Sverige i 2017 finansieret internationale initiativer, som inkluderer bæredygtigt fiskeri gennem FN's Food and Agriculture Organization (FAO), bæredygtig forvaltning af beskyttede områder sammen med lokalbefolkninger, reduktion af havaffald via UNEP, samt styrket arbejde omkring havene og klima via the International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN). Sverige er udfordret på, at eutrofiering er et stort problem i Østersøen, Skagerrak, Kattegat og Nordsøen. Initiativer for at reducere emissioner i havene er igangsat, men Sverige vurderer at yderligere initiativer kan være nødvendige. Landet har en yderligere udfordring med et for højt indhold af kviksølv i kystnære farvande. Når det gælder regulering af fiskeri, har Sverige taget initiativer til at regulere overfiskning f.eks. ved kvotesystemer for at sikre bæredygtige fiskebestande.

Island

Statsministeriet i Island har det overordnede ansvar for at koordinere arbejdet med SDG'erne i Island i tæt samarbejde med øvrige relevante ministerier. Island er i gang med at udgive en statusrapport som forventes at udkomme på islandsk i løbet af foråret 2018. Island satser på at rapportere om status for arbejdet med SDG'erne til FN næste år (2019). Parallelt med skrivningen af rapporten har landet arbejdet med prioritering af bæredygtighedsmålene såvel i det nationale arbejde som i internationalt samarbejde. I alt er 62 af målene prioriteret. De prioriterede mål er politisk forankret i regeringen. For Island er havet og havmiljøet et af de højst prioriterede områder såvel i national som international sammenhæng. Når det gælder det nationale arbejde er der fokus på at forebygge havets forurening ikke mindst fra plast og plastikprodukter. Forsuring af havet er også et vigtigt emne, hvor Island ønsker et styrket og tættere samarbejde mellem videnskabsfolk bl.a. med henblik på at øge forståelsen for samspillet mellem klimaændringerne og havforsuring. Endvidere er havområderne i Arktis og miljøgifter i arktiske farvande en særlig bekymring. Årlig beslutning om fiskerikvoter er baseret på forskning og det er lykkedes at bygge op et system som sikrer fiskebestandenes reproduktion og forebygger ulovligt fiskeri. I det internationale samarbejde lægger Island særlig vægt på beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer bl.a. ved at opfordre til at internationale aftaler som f.eks. at UNCLOS bliver implementeret af de lande som endnu ikke har gjort det. UNU Fisheries Training Program er en vigtig komponent i Islands udviklings samarbejde. Formålet med programmet er at formidle teknologi og videnskab til unge eksperter fra udviklingslande med det formål at støtte bæredygtigt fiskeri og fiskeindustri i deres hjemlande. Til dags dato har op mod 400 eksperter deltaget i programmet.

Grønland

Vidensopbygning er vigtig for det fremtidige arbejde med SDG 14. Derfor støtter Grønland op om projekter der indsamler viden om livet i havet og havmiljø i form af forskningsprojekter og best practice studier i både nationalt og internationalt regi. Havets ressourcer har en central betydning for Grønland. Der arbejdes for at sikre en bæredygtig udnyttelse af ressourcerne og arbejdet med at udarbejde videnskabsbaserede forvaltningsplaner er igangsat. I forhold til havforvaltning er arbejdet for op-

rindelige folks rettigheder en grønlandsk kerneprioritet. I september 2016 vedtog Grønlands regering en ny national plan for bæredygtighed og vækst.

Færøerne

For Færøerne er miljøet og ikke mindst de marine ressourcer afgørende. I december 2017 vedtog Færøernes regering en fiskerireform, som blandt andet fokuserer på bæredygtigt fiskeri og bevarelse af fiskebestandene. Det færøske landsstyre har besluttet at udvikle en national plan for arbejdet med verdensmålene skal nås i landets politik.

Åland

På Åland har netværket www.barkraft.ax, bestående af repræsentanter fra den offentlige sektor, civilsamfundet, erhvervslivet og akademiet, den centrale koordinering for Ålands arbejde med bæredygtig udvikling. For at adressere SDB14 specifikt har Ålands landskabsregering fastsat at mindst 10 % af kyst og havområderne skal være omfattet af en eller anden form for beskyttelse inden 2030. Derudover arbejder regeringen med udviklingen af en strategi for plast og mikroplast i miljøet.